

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در
مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کتابچه اختصارات عمومی

بخش های بیمارستان

تهیه کننده :

مریم غلاو ناوی - کارشناس واحد آموزش

تنظیم و هماهنگی :

واحد آموزش

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
<	less than	کمتر از
>	greater than	بزرگتر از
@	at	در
%	per cent	درصد
AAA	abdominal aortic aneurysm	تنگی آنورت شکمی
A&O	alert & oriented	هوشیار
ab	abortion	سقط
abdo	abdomen/abdominal	شکم / شکمی
ABG	arterial blood gas	گاز های خون شریانی
ACLS	advanced cardiac life support	احیای قلبی عروقی پیشرفته
ac	before meals	قبل از غذا
ACTH	adrenocorticotropic hormone	هورمون ادرنوکورتیکواستروئید
ADH	anti-diuretic hormone	هورمون ضد ادراری
ADR	adverse drug reaction. acute dystonic reaction	حساسیت به عوارض جانبی دارو. حساسیت دیستونیک حاد
AIDS	acquired immune deficiency syndrome	سندرم نقص ایمنی اکتسابی
ALL	acute lymphocytic leukemia	لوسمی حاد لنفوتیک
am	after midnight / before midday	بعد از نیمه شب، قبل از نیمروز
amb	ambulate, walk	قدم زدن
AMI	acute myocardial infarction	سکته حاد قلبی
angio	angiogram	آنژیوگرام
ant	anterior	قدامی

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
ARDS	acute respiratory distress syndrome	سندرم دیسترس حاد تنفسی
ARF	acute renal failure	نارسایی حاد کلیوی
AS	aortic stenosis	تنگی آئورت
ASCVD	arteriosclerotic cardiovascular disease	بیماری تصلب شرایین قلبی عروقی
ASD	atrial septal defect	نقص در دیواره شریانی
as tol	as tolerated	در صورت تحمل
AV	atrioventricular	دهلیزی بطنی
Ba	barium	باریم
BA	bowel action	عمل روده
Ba Meal	barium meal	خوردن باریم
BCC	basal cell carcinoma	سرطان سلولهای بازال
bd/BD	twice a day	دو بار در روز
BE	barium enema	باریم انما
bid	twice a day	دو بار در روز
bil, bilateral	both sides	هر دو طرف
BGL	blood glucose level	سطح گلوکز خون
bl	blood	خون
BLS	basic life support	اقدامات اولیه حیات بخش
B/P	blood pressure	فشار خون
BSL	blood sugar levels	سطوح قند خون
bpm	beats per minute	ضربه در دقیقه

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
BR	bed rest	استراحت در بستر
BS	breath sounds	صداهای تنفسی
BSO	bilateral salpingo-oophorectomy	برداشت دو طرفه تخمدان - لوله های رحمی
BUN	blood, urea, nitrogen levels	سطوح نیتروژن و اوره خون
BVM	bag-valve-mask	ماسک دریچه دار
C	Celsius	سلیسیوس
C & S	culture and sensitivity	کشت و حساسیت
Ca	cancer/calcium	کانسر / کلسیم
CaBG	coronary artery bypass graft	گرافت بای پس شریان کرونری
CAD	coronary artery disease	بیماری شریان کرونری
cal	calorie	کالری
Card	cardiac	قلبی
cath	catheter	کاتتر
CBC	complete blood count	شمارش کامل خونی
CCF	congestive cardiac failure	نارسایی احتقانی قلب
CCU	coronary care unit	واحد مراقبت قلبی
CHF	congestive heart failure	نارسایی احتقانی قلب
chol	cholesterol	کلسترول
cm	centimetre	سانتی متر
CNS	central nervous system	سیستم اعصاب مرکزی
COPD	chronic obstructive pulmonary disease	بیماری انسدادی مزمن ریه

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
CPK	creatine phosphokinase	کراتین فسفوکیناز
CPR	cardio-pulmonary resuscitation	احیای قلبی ریوی
CSF	cerebro-spinal fluid	مایع مغزی - نخاعی
CT	computed tomography	توموگرافی کامپیوتری
CVA	cerebro-vascular accident	حوادث عروق مغزی
CXR	chest X-ray	عکس رادیوگرافی قفسه سینه
D/C	discharge/discontinue	ترخیص / قطع شود.
D & C	dilation and curettage	دیلاتاسیون و کورتاژ
DNR	do not resuscitate	احیا انجام نشود.
DM	diabetes mellitus	دیابت ملیتوس
DOA	dead on arrival	مرگ در بدو ورود
DOB	date of birth	تاریخ تولد
dpm	drops per minute	قطره در دقیقه
DVT	deep vein thrombosis	ترومبوز وریدهای عمقی
Dx (diag)	diagnosis	تشخیص
EBL	estimated blood loss	تخمین خون از دست رفته
ECG	electro cardiograph	ثبت ضربانات الکتریکی قلب
ED	emergency department	واحد اورژانس
EEG	electroencephalogram	ثبت جریانهای الکتریکی مغز
ENT	ear, nose and throat	گوش، بینی، گلو
ESR	erythrocyte sedimentation rate	میزان رسوب اریتروسیت

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
ER	emergency room	اتاق اورژانس
ET	endotracheal	داخل تراشه
EUA	examination under anaesthetic	معاینه زیر بیهوشی
FBC	fluid balance chart	نمودار تعادل مایعات
FBS	fasting blood sugar	قند ناشتای خون
FH	family history	تاریخچه خانوادگی
FHS	fetal heart sounds	صدای قلب جنین
FSH	follicle-stimulating hormone	هورمون محرک تخمک
FUO	fever of undetermined origin	تب با منبع ناشناخته
FWB	full weight bearing	تحمل همه وزن
FWD	full ward diet	رژیم کامل غذایی بخش
g	gram	گرم
GA	general anaesthetic	بیهوشی عمومی
GB	gallbladder	کیسه صفرا
GI	gastrointestinal	معدده ای روده ای
GU	genitourinary	ادراری تناسلی
GIT	gastrointestinal tract	دستگاه گوارش
gm	gram	گرم
GTT	glucose tolerance test	تست تحمل گلوکز
H & H	hemoglobin and hematocrit	هموگلوبین و هماتوکریت
Hb	haemoglobin	هموگلوبین

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۲۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
HCG	human chorionic gonadotrophin	گوناوتروپین جفتی انسانی
hct	hematocrit	هماتوکریت
HDL	high-density lipoprotein	لیپوپروتئین با غلظت بالا
hgb	hemoglobin	هموگلوبین
HIV	human immunodeficiency virus	ویروس نقص ایمنی انسانی
HNPU	has not passed urine	دفع ادرار نداشته است
HNv	has not voided	ادرار نکرده است
HR	heart rate	ضربان قلب
IBS	irritable bowel syndrome	سندرم روده تحریک پذیر
ICU	intensive care unit	واحد مراقبت های ویژه
ID band	patient identification band / bracelet	باند شناسایی بیمار / دستبند
IDDM	insulin-dependent diabetes mellitus	دیابت ملیتوس وابسته به انسولین
IM	intramuscular	داخل عضله
IU	International unit	واحد بین المللی
IV	intravenous	داخل ورید
I & O	intake and output	جذب و دفع
I & D	incision and drainage	برش و تخلیه
ICP	intracranial pressure	فشار داخل حفره های مغزی
isol	isolation	ایزوله
IV	intravenous	داخل وریدی
IVF	in vitro fertilization	لقاح داخل آزمایشگاه

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۲۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
IVP	intravenous pyelogram	پیلوگرام داخل وریدی
JVP	jugular venous pressure	فشار ورید ژگولار
KCl	potassium chloride	کلرید پتاسیم
Kg	kilograms	کیلوگرم
KVO	keep vein open	رگ باز بماند
KUB	kidney, ureter, bladder	کلیه، مجرای ادراری، مثانه
L	litre	لیتر
L)	left	چپ
lab	laboratory	آزمایشگاه
lap	laparotomy	لاپاراتومی
LA	local anaesthetic	بیحسی موضعی
lat	lateral	جانبی
LDL	low-density lipoprotein	لیپوپروتئین با غلظت کم
LFT	liver function tests	تست های عملکردی کبدی
LLQ	left lower quadrant	ربع تحتانی چپ
l/min	litres per minute	لیتر در دقیقه
L / min	litres per minute	لیتر در دقیقه
LMP	last menstrual period	آخرین دوره قاعدگی
LP	lumbar puncture	پونکسیون ناحیه کمر
L&S BP	lying & standing blood pressure	فشار خون خوابیده و ایستاده
LUQ	left upper quadrant	ربع فوقانی چپ

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۲۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
mane	morning	صبح
mcg	micrograms	میکروگرم
MC&S	microscopy, culture and sensitivity (tests)	کشت و حساسیت میکروسکوپی (آزمایش)
Meds	medications	دارو درمانی
mg	milligram	میلی گرم
mL	millilitre, millilitres	میلی لیتر
min	minute	دقیقه
mls/hr	millilitres per hour	میلی لیتر در ساعت
MI	myocardial infarction	سکته قلبی
MN	midnight	نیمه شب
MOM	milk of magnesia	شیر منیزی
mm Hg	millimetres of mercury	میلی لیتر جیوه
mmol	millimole, millimoles	میلی مول
MRI	magnetic resonance imaging	تصویربرداری تشدید مغناطیسی
MS	multiple sclerosis	سخت شدن بافتی متعدد
MSSU	midstream specimen of urine	نمونه میانی ادراری
MVA	motor vehicle accident	حوادث وسایل موتوری
N/A	not applicable	موجود نیست
NAD	no abnormalities detected	مورد غیر طبیعی شناسایی نگردید
nebs	nebuliser/nebules	نبولایزر
N/C	nasal cannula	سوند بینی

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
Neuro	neurological	مربوط به اعصاب
NFO	no further orders	بدون دستور اضافی
NFR	not for resuscitation	مریض احیای قلبی ریوی نشود
NG/NGT	nasogastric tube	سوند بینی - معدی
nocte	at night	در شب
NOF	fractured neck of femur	شکستگی گردن femur
NPO	nothing by mouth	هیچ چیزی از راه دهان استفاده نشود.
N/Saline	normal saline	نرمال سالین
NVD	nausea, vomiting, diarrhea	تهوع، استفراغ، اسهال
NSR	normal sinus rhythm	ریتم نرمال سینوسی
O/A	on admission	در حال پذیرش
obs	observations / vital signs	مشاهده علائم حیاتی
OE	on examination	در حال معاینه
OD	right eye, overdose	چشم راست، دوز بیش از حد
oint	ointment	پماد
O,'O'	oral	دهان
op	operation	جراحی
OT	occupational therapy	کاردرمانی
P	pulse	نبض
PA	per axilla	از طریق زیر بغل
PAC	pressure area care	درمان نقاط فشاری

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
pc	after meals	بعد از غذا
PCA	patient controlled analgesia	بیمار با بی حسی کنترل شده
pCO2	partial pressure of carbon dioxide	فشار نسبی کربن دی اکسید
PE	pulmonary embolism	آمبولی ریوی
PEFR	peak expiratory flow rate	میزان جریان پیک بازدمی
per	by	بوسیله
PERL	pupils equal and reactive to light	عدسی ها قرینه و حساس به نور
PET	positron emission tomography	توموگرافی انتشار پوزیترون
PE	pulmonary embolism	آمبولی ریوی
PID	pelvic inflammatory disease	بیماری التهابی لگن
pm	after midday / before midnight	بعد از ظهر / قبل از نصفه شب
PM	postmortem	بعد از فوت
PMT	premenstrual tension	هیجانات قبل از قاعدگی
POP	plaster of paris	گچ مخصوص شکسته بندی
post-op	post-operative	بعد از عمل
PR	per rectum	از طریق رکتوم
pre-op	pre-operative	قبل از عمل
PRN	pro re nata (derived from Latin) - as needed / when required	در صورت نیاز
PT	physiotherapy	فیزیوتراپی
PV	per vagina	از طریق واژن
PVD	peripheral vascular disease	بیماریهای اعصاب محیطی

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۲۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
PWB	partial weight bearing	تحمل قسمتی از وزن
QID	quarter in die (derived from Latin) - four times per day	چهار بار در روز
qhs	every night at bedtime	هر شب موقع خواب
R)	right	راست
RBC	red blood cells	سلولهای قرمز خون
rehab	rehabilitation	باز توانی
RIB	rest in bed	استراحت در بستر
R)LL	right lower lobe	لوب تحتانی راست
RLQ	right lower quadrant	ربع تحتانی راست
ROM	range of movement	دامنه حرکت
RTW	return to ward	برگشت به بخش
RUQ	right upper quadrant	ربع فوقانی راست
Rx	treatment/orders/prescription	درمان / دستور / تجویز دارو
SaO2	O2, oxygen saturation	درصد غلظت اکسیژن
Sats	oxygen saturation	درصد غلظت اکسیژن
SBP	systolic blood pressure	فشار خون سیستولیک
SC	subcutaneous	زیر جلدی
SCC	squamous cell carcinoma	سرطان سلولهای اسکواموس
SG	specific gravity	وزن مخصوص
SL,sublin	sublingual, under the tongue	زیر زبانی
SOB	shortness of breath	تنگی نفس

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
SOOB	sit out of bed	تغذیه خارج از بستر
S/s	signs and symptoms	علائم و نشانه ها
SGOT	serum glutamic oxaloacetic transaminase	ترانس آمین اکسالواستیک گلوتامین سرم
SGPT	serum glutamic pyruvic transaminase	ترانس آمین پیروویک گلوتامین سرم
SIDS	sudden infant death syndrome	سندرم مرگ ناگهانی نوزاد
stat	immediately (once only)	بلافاصله
STD	sexually transmitted disease	بیماری منتقله از طریق جنسی
T&A	tonsillectomy and adenoidectomy	برداشت لوزه و آدنوم
tab	tablet	قرص
TB	tuberculosis	سل ریوی
TDS	three times per day	سه بار در روز
tds/tid	three times a day	سه بار در روز
THR	total hip replacement	جایگزینی کامل مفصل ران
TIA	transient ischaemic attack	حمله ترنزیت ایسکمیک
tid	three times a day	سه بار در روز
TKR	total knee replacement	جایگزینی کامل زانو
TPR	temperature, pulse, respirations	درجه حرارت، نبض، تنفس
TSH	thyroid-stimulating hormone	هورمون محرک تیروئید
T,temp	temperature	درجه حرارت
TURP	trans urethral resection of the prostate	برداشت پروستات از طریق مجرای پیشابراه
U/A	urinalysis	آزمایش ادرار

دارای گواهینامه استاندارد ایزو ۹۰۰۱ در مدیریت کیفیت و درجه یک عالی ارزشیابی

هوالشافی

کتابچه اختصارات عمومی
بخش های بیمارستان

واحد آموزش

شماره سند: ۷۵۳۰-ف

شماره بازنگری ۲

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۳/۴/۱

کلمه اختصاری	توضیح انگلیسی	توضیح فارسی
UDB	urinary drainage bag	کیسه درناژ ادراری
U&E	urea and electrolytes	اوره و الکترولیت
ULQ	upper left quadrant	ربع تحتانی چپ
ung	ointment	پماد
URQ	upper right quadrant	ربع فوقانی راست
URTI	upper respiratory tract infection	عفونت قسمت فوقانی دستگاه تنفس
UTI	urinary tract infection	عفونت دستگاه ادراری
UV	ultra violet	اولترا ویوله
VD	venereal disease	بیماریهای جنسی
V fib	ventricular fibrillation	فیبریلاسیون بطنی
V tach	ventricular tachycardia	تاکیکاردی بطنی
vit	vitamin	ویتامین
vo	verbal order	دستور شفاهی
vol	volume	حجم
WBC	white blood cells	سلولهای سفید خون
X2d	times 2 days.	دو بار در روز
XI	eleven	یازده
XII	twelve	دوازده
XM	crossmatch	کراس میچ

منابع:

- 1- Terminology School of Nursing and Midwifery.2011
- 2- Medical Terminology Abbreviation.2010
- 3- Common Medical Abbreviation.2014
- 4- Medical Acronyms Abbreviation and Symbolim.2011